

L. ONERVAN RAHASTO

Lyyrikko, kriitikko ja arvostettu kääntäjä

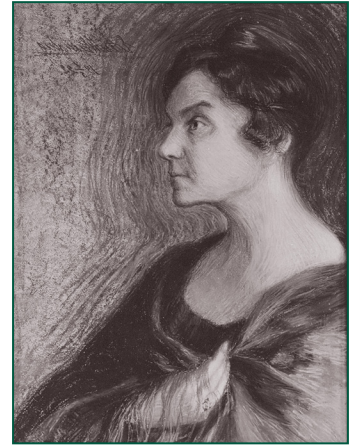
Rahasto perustuu kirjailija L. Onervan (Hilja Onerva Madetoja, o.s. Lehtinen, 28.4.1882–1.3.1972) testamenttilahjoitukseen, ja se tukee nuoria lausuntataiteilijoita ja runoilijoita.

Suomen huomattavimpiin lyyrikoihin ja kirjailijoihin kuulunut Hilja Onerva Lehtinen syntyi Helsingissä Johan Lehtisen ja Serafina Sarholmin kolmantena lapsena. Hänen kaksi vanhempaa sisarustaan kuolivat jo pieninä, ja kun Onerva oli kuuden ikäinen, äiti joutui mielisairaalaan. Isän ja Onervan välille kehittyi läheinen ja lämmin suhde. Molemmat pitivät musiikista: he soittivat usein yhdessä iltaisin – isä viulua, tytär pianoa. Musiikilla olikin kiinteä yhteys L. Onervan runojen syntyn.

L. Onerva valmistui ylioppilaaksi 1901 ja kirjoittautui Helsingin yliopistoon aikoen lukea lääkäriksi. Hänestä naisen tuli hankkia ammatti, jolla elättää itsensä. Lääkärin opintojen sijasta L. Onerva suoritti Helsingin Suomalaisen jatko-opiston kurssin ja sai opettajan pätevyuden 1902. Näihin aikoihin hän kysyi Eino Leinolta neuvoa, ryhtyisikö runoilijaksi, näyttelijäksi, muusikoksi vai maalariksi. Leinon vastaus: ”Menkää naimisiin!” loukkasi Onervaa syvästi.

Ensimmäinen runokokoelma Sekasointuja ilmestyi 1904. Sitä seurasi lyhyt avioliitto metsänhoitaja Väinö Strengin kanssa, joka päättyi kiihkeään suhteeseen Leinoon. Arkielämä ei Leinolta ja Onervalta koskaan sujunut, mutta ystävyyss säilyi läpi elämän.

L. Onerva avioitui Leevi Madetojan kanssa 1913. Heidän liittonsa tuotti parhaimmillaan vaimon sanoittamia ja miehen säveltämiä herkkiä lauluja. Alkoholin ja lääkkeiden väärinkäyttö kuitenkin tuhosi avioliiton. L. Onerva suljettiin mielisairaalaan, josta hän pääsi pois vasta sen jälkeen, kun hänen miehensä oli kuollut alkoholin liikakäyttöön 1947.



Esteri v. Weissenbergin muotokuva L. Onervasta vuodelta 1922.



L. Onerva kuvasi esikoisromaanissaan Mirdja (1908) totuttua avoimemmin naisen sielunelämää vietteineen ja aisteineen. Yhteensä hän julkaisi elämänsä aikana 20 runokokoelmaa ja yhdeksän novellikokoelmaa, neljä romaania ja Eino Leinon kaksiosaisen elämäkerran. Hän toimi vakituisena kirjallisuus-, kuvaamataide-, musiikki- ja teatteriarvostelijana sekä Sunnuntai-lehden toimitussihteerinä.

L. Onerva oli arvostettu ranskalaisen kirjallisuuden kääntäjä. Tunnetuin on Hippolyte Tainen Taiteen filosofian suomenos.

L. Onerva oli Suomalaisen Naisliiton ja Suomen Kirjailijaliiton kunniajäsen. Hän sai 1944 Aleksis Kiven rahaston ja 1952 Suomen Kulttuurirahaston kunnia-palkinnon ja Pro Finlandia -mitalin 1967. L. Onerva Seura kokosi hänen bibliografiansa ja tallensi runoilijan äänen, kun tämä luki ääneen omia runojaan. Se myös teetti Eila Hiltusen muotoileman 85-vuotispäivämitalin.

Suomen Kulttuurirahaston hallitus myönsi L. Onervan satavuotismuistopalkinnon runoilija Anja Salokanteleelle vuonna 1982 julkaistusta kokoelmasta Metsän jälki.

Osuuskunta Sigillum/Seija A. Niemi

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.